

Sammanfattning

En tingsnotarie som har dömts till villkorlig dom och dagsböter för en misshandel som begåtts ett knappt år före anställningen har avskedats. Arbetsdomstolen har vid prövning av yrkande om interimistiskt förordnande funnit att anställningen trots avskedandet ska bestå till dess tvisten har slutligt avgjorts, eller längst till dess notarietjänstgöringen fullgjorts.

ARBETSDOMSTOLEN
Rotel 3:2

BESLUT
2009-07-01
Stockholm

Beslut nr 59/09
Mål nr A 47/09

KÄRANDE

Jusek, Box 5167, 102 44 Stockholm
Ombud: förbundsjuristen Catharina Klåvus, adress som ovan

SVARANDE

Staten genom Arbetsgivarverket, Box 3267, 103 65 Stockholm
Ombud: arbetsrättsjuristen Carl Durling, adress som ovan

SAKEN

ogiltigförklaring av avskedande m.m.; nu fråga om interimistiskt avgörande

K.A., som är medlem i Jusek, anställdes av Domstolsverket den 31 oktober 2007 för notarietjänstgöring vid Kronofogdemyndigheten från och med den 1 december 2007, dock längst till och med den 31 maj 2008, samt vid Göteborgs tingsrätt från och med den 1 juni 2008, dock längst till och med den 30 november 2009.

Den 13 november 2007 dömdes K.A. av Stockholms tingsrätt för misshandel, ringa brott, till dagsböter. Domen överklagades till Svea hovrätt som den 7 maj 2008 ändrade tingsrättens dom på så sätt att K.A. dömdes för misshandel till villkorlig dom och 40 dagsböter. Gärningen, som var begången den 15 december 2006, bestod i att K.A. hade tilldelat en man ett slag i ansiktet med smärta som följd. Domen vann laga kraft den 22 september 2008 genom att Högsta domstolen beslutade att inte meddela prövningstillstånd.

Den 15 december 2008 beslutade Notarienämnden att avskeda K.A. med anledning av lagföringen. Samma dag fann Personalansvarsnämnden vid Domstolsverket skäl att på samma grund säga upp K.A.

Jusek har väckt talan mot staten och yrkat att Arbetsdomstolen ska förklara avskedandet och uppsägningen av K.A. ogiltiga samt ålägga staten att betala allmänt och ekonomiskt skadestånd till honom med vissa belopp. Därtill har Jusek yrkat att Arbetsdomstolen genom interimistiskt beslut ska förordna att K.A:s anställning ska bestå utan hinder av avskedandet tills tvisten har slutligt avgjorts.

Staten har bestritt samtliga yrkanden.

I målet har förekommit viss skriftväxling. Vidare har hållits muntlig förberedelse. Arbetsdomstolen har därefter behandlat frågan om interimistiskt förordnande efter föredragning av handlingarna i målet.

Till utveckling av sin talan – såvitt nu är i fråga – har parterna i huvudsak anfört följande.

Jusek

Det föreligger varken skäl för avskedande eller saklig grund för uppsägning av K.A.

K.A. är oskyldig till brott. Det stämmer att han har tilldelat målsäganden ett slag i ansiktet. Slaget skedde emellertid reflexmässigt och utan uppsåt att skada målsäganden. Därtill handlade K.A. i nödvärn då han befann sig i en hotfull situation.

Även för det fall Arbetsdomstolen skulle finna att K.A:s agerande utgör misshandel, ringa eller av normalgraden, saknas fog för uppfattningen att gärningen eller den omständigheten att K.A. dömts för brott skulle ha rubbat allmänhetens förtroende för honom eller att han skulle vara olämplig som notarie.

Såväl Kronofogdemyndigheten som Göteborgs tingsrätt har under K.A:s tjänstgöring haft kännedom om tingsrättens dom den 13 november 2007. Detta har inte påverkat myndigheternas förtroende för K.A. och han har inte, som staten påstått, haft anpassade arbetsuppgifter vare sig vid Kronofogdemyndigheten eller tingsrätten.

Betydande vikt ska fästas vid den omständigheten att gärningen begicks omkring två år innan K.A. delgavs besked om avskedande och uppsägning. Vidare ska beaktas att gärningen inträffade före anställningen och inte riktade sig mot arbetsgivaren eller någon hos denne anställd. Hänsyn ska även tas till att det är fråga om en engångsföreteelse och den omständigheten att K.A. är en skötsam person som utfört sina arbetsuppgifter med goda vitsord.

Staten

Det saknas skäl att förordna att anställningen trots avskedandet ska bestå. K.A. har grovt åsidosatt sina åligganden mot arbetsgivaren. Avskedandet är därför lagligen grundat.

Det finns fog att ifrågasätta om K.A. vid fullgörandet av notariatjänstgöringen kommer att åtnjuta allmänhetens förtroende och respekt. Han har genom den brottsliga gärningen även visat att han är uppenbart olämplig att utföra domaruppgifter. Det är inte fråga om något ungdomligt oförstånd då han hade fyllt 38 år vid tidpunkten för gärningen.

Staten lägger K.A. till last dels själva gärningen, dels den omständigheten att han har dömts för brott.

Inför beslutet att anställa K.A. hämtade Domstolsverket in uppgifter från belastningsregistret. I detta fanns det aktuella brottet inte redovisat. Om så hade varit fallet skulle den omständigheten ha utgjort hinder mot att anställa K.A. som notarie.

K.A. har under anställningen haft anpassade arbetsuppgifter. Vid Kronofogdemyndigheten fick han inte delta i vissa förrättningar. Vid Göteborgs

tingsrätt placerades han på tvistemålsavdelning med enklare arbetsuppgifter. Både den dåvarande och den nuvarande lagmannen vid tingsrätten har förklarat att K.A. inte kan ges förordnande att på eget ansvar handlägga brottmål. Detta medför att K.A. aldrig kan bli notariemeriterad.

Skäl

Twisten gäller om det funnits skäl att skilja K.A. från hans anställning som tingsnotarie med anledning av att han har dömts för misshandel. Staten har gjort gällande att dels gärningen som sådan, dels den omständigheten att K.A. dömts för det aktuella brottet medför att det finns skäl för avskedande. Jusek har bestritt att K.A. har gjort sig skyldig till brottslig gärning samt gjort gällande att det under alla förhållanden inte funnits skäl att skilja K.A. från anställningen.

Enligt 18 § anställningsskyddslagen får avskedande ske om arbetstagaren grovt har åsidosatt sina åligganden mot arbetsgivaren. Av 35 § samma lag framgår att om en arbetstagare blivit avskedad under omständigheter som inte ens skulle ha räckt till en giltig uppsägning ska avskedandet förklaras ogiltigt om arbetstagaren yrkar det. Av andra stycket i nämnda bestämmelse framgår att om ett sådant yrkande framställs, kan domstolen besluta att anställningen trots avskedandet ska bestå tills tvisten har slutligt avgjorts. För att domstolen ska meddela ett sådant interimistiskt beslut krävs enligt förarbetena att domstolen på det befintliga materialet finner att övervägande skäl talar för att omständigheterna varit sådana att saklig grund för uppsägning inte skulle ha förelegat (prop. 1973:129 s. 280).

Domstolen har alltså att på det utredningsmaterial som finns göra en förhandsprövning om det har förelegat saklig grund för uppsägning. Parterna har som nämnts ovan olika uppfattningar om K.A. över huvud taget har förövat någon brottslig gärning. På målets nuvarande stadium har dock Arbetsdomstolen att i avsaknad av annan utredning utgå från att K.A. gjort sig skyldig till misshandel i enlighet med hovrättens lagkraftvunna dom.

Brottsliga handlingar av vissa offentliga tjänstemän kan i större utsträckning än sådant agerande av andra anställda leda till att handlingarna anses innefatta ett grovt åsidosättande av den anställdes åligganden mot arbetsgivaren. När det gäller styrkan av de krav som kan ställas på den offentliganställda finns det naturligtvis anledning att ta hänsyn till anställningens närmare natur. Arbetsdomstolen har i tidigare avgöranden uttalat att en domare måste åtnjuta allmänhetens förtroende och allmän aktning för att kunna fullgöra sin uppgift och att därför särskilt stora krav måste ställas på en domares redbarhet och oförvitlighet (se AD 1989 nr 52 och AD 2007 nr 63). Det är givetvis av stor vikt att även den som har anställning som tingsnotarie, och som i den egenskapen kan anförtros vissa dömande uppgifter, inte handlar på ett sådant sätt att allmänhetens förtroende för honom eller henne eller för domstolsväsendets anseende allvarligt skadas. Enligt Arbetsdomstolens mening kan det emellertid inte utan vidare ställas krav av samma styrka på den som har anställning som tingsnotarie som på den som är anställd som domare.

Vid bedömningen av om K.A:s handlande utgjort skäl att skilja honom från anställningen måste en helhetsbedömning göras utifrån samtliga föreliggande

omständigheter. Det kan då konstateras att den gärning som K.A. fällts till ansvar för begicks närmare ett år innan han anställdes som notarie och omkring två år innan han delgavs underrättelse om avskedande och uppsägning. Av den hittills presenterade utredningen framgår att K.A. är en skötsam person och annat har inte framkommit än att han har utfört sina arbetsuppgifter utan anmärkning. Någon anledning att se gärningen som annat än en ren engångsföreteelse saknas alltså. Sammantaget finner Arbetsdomstolen att övervägande skäl talar för att omständigheterna varit sådana att inte ens saklig grund för uppsägning av K.A. förelägs. Juseks interimistiska yrkande ska därför bifallas.

Arbetsdomstolens ställningstagande

Arbetsdomstolen förordnar att K.A:s anställning som tingsnotarie ska bestå utan hinder av avskedandet intill dess dom eller slutligt beslut föreligger i målet, dock längst till och med den tidpunkt notariatjänstgöringen är fullgjord.

Ledamöter: Carina Gunnarsson, Charlotte Abrahamsson, Berndt Molin, Gunnar Göthberg, Staffan Löwenborg, Stina Nilsen och Margareta Zandén. Enhälligt.

Sekreterare: Anne Lillieroth